

אמר רב אשי: אם האפרוחים הם קטנים, והם צריכין לאמן, כביצים דמו⁽⁵⁰¹⁾, והם אסורים.

הקודמת. ושם שנינו: המקדיש את החורש, מועלין בכולו. עצים נופים ונבייה. הואיל והמקדיש, מקדיש את הכל.

מתניתין:

משנה (502) זו היא המשך לסוף משנה

הגזברים שלקחו [קנו⁽⁵⁰³⁾] עצים לצורך בנין הבית⁽⁵⁰⁴⁾, מועלין בעצים, עצמן ואין מועלין לא בשיפווי, נסורת שמשפה החרש מן הקורה⁽⁵⁰⁵⁾ ולא בנבייה, העלין⁽⁵⁰⁶⁾. לפי

שאינה משתמרת היא, והאפרוחין לא קבעו דירתן בו. וכן כתב הקרן אורה.

501. התוס' לא ביארו את טעם האיסור בביצים ובאפרוחים הצריכין לאמן.

הראב"ד [בהשגותיו על הרמב"ם פרק ז מהלכות עבודת כוכבים הלכה יב] כתב: מפני שהן כגידולי אשירה. ועיין מה שכתב בפירושו לעבודה זרה. והכסף משנה משיב עליו: אילו היה טעם איסורם מפני שהם כגידולי אשירה, קשה, כי משום שגדלו אחר כך ואינם צריכים לאמם, פקע מהם איסור גידולי אשירה!?

והרמב"ם כתב [שם]: שהרי האשרה כמו בסיס להן. ראה עוד שם, ברמב"ם שפירוש פירוש אחר בסוגיתנו, עיין שם בלחם משנה.

502. מבואר על פי פירוש תוס' [על פי גירסת השיטה מקובצת] ופירוש המיוחס לרש"י.

ולפי פירוש זה, הוי רישא וסיפא, דהיינו: המקדיש את החורש, הקדיש הכל, לפיכך מועלין בכל. אבל גזברין שקנו עצים לצורך הקדש, לא קנו ולא הקדישו אלא דבר הצריך להקדש, ולא השיפו ונבייה.

וכפירוש זה משמע בתוספתא, וכן איתא שם [פרק א הלכה יג]: הקדיש חורש לקורות, מועלין בקורות, ומועלין בשפוי ונמוייה. אבל גזברין שלקחו חורש לעצים, מועלין בעצים, ואין מועלין לא בשפוי ולא בנמוייה.

אבל הרמב"ם [פרק ה מהלכות מעילה] מפרש פירוש אחר. וזה לשונו [הלכה ח]:

המקדיש את היער, מועלין בכולו, בין באילנות בין בכל קן שבראש האילנות או שביניהן. [הלכה ט]:, גזברים ששפו עצי הקדש, וקצצו אותן, מועלין באותן העצים הקטנים שחתכו מעת [בעת] שקצצו, אבל, אין מועלין לא בשפוי ולא בנסורת ולא בנבייה. ולדבריו, אין נפקא מינה בין הקדיש לבין קנו גזברים. אלא שהם שני דינים נפרדים. הדין האחד, שמועלין בכולו. והדין השני, שבעת הנסירה מעצי הקדש, פוקע דין מעילה מהנסורת הדקה, ומכל דבר שלא יצלח למלאכה [עיין שם]. וזה מתאים עם חידוש הדבר אברהם [הערה 477] שכל דבר שאין בו צורך להקדש, אף על פי שהוא ראוי למכירה, הואיל ואין דרך למוכרו, אין בו מעילה. ועיין בהערה 448 מובא בשם הר"י מיגאש, שאינו סובר כן. ועיין בלקוטי הלכות.

503. כן משמע בגמרא, וכן פירש הר"ב.

504. כן כתב המיוחס לרש"י. וכן כתבו תוס' תמורה [לא ב]. וכן משמע מהגמרא. אבל רבינו גרשום מפרש שם את משנתנו, שמדובר בהקדיש שני גזרי עצים לצורך עצי המערכה, והם קדשי מזבח, והואיל והם קדשי מזבח, לכן אין מועלין בשיפווי ונבייה. כמו שאמרה שם המשנה, שבדבר זה חמור קדשי בדק הבית מקדשי מזבח.

505. המיוחס לרש"י.

506. עיין הערה 491 הגירסאות ופירושהן.